

Intressanta insekter och åtgärdsförslag gällande Åkervägen, Björnhovda 2:135 – med fokus på steklar knutna till sandmarker

Dave Karlsson, Mårten Klinth och Pav Johnsson

16 oktober 2024

Om rapporten

Titel: Intressanta insekter och åtgärdsförslag gällande Åkervägen, Björnhovda 2:135 – med fokus på steklar knutna till sandmarker.

Datum: 16 oktober 2024.

Citeras: Karlsson, Klinth, Johnsson (2024). Intressanta insekter och åtgärdsförslag gällande Åkervägen, Björnhovda 2:135 – med fokus på steklar knutna till sandmarker. Station Linné.

Foton: Copyright © 2024 Station Linné där inget annat anges.

Omslag: Inom fastigheten Björnhovda 2:135 i Färjestaden har en spännande diversitet av steklar och andra insekter uppmärksamats. Det står klart att områdets värden är beroende av att ligga i träda längre perioder och utsättas för regelbundna störningar så sandblottor skapas.

Om uppdraget

Utfört av:

Station Linné AB (organisationsnummer: 556762-0389) Ölands Skogsby 161

386 93 Färjestaden

Hemsida: www.stationlinne.se Telefon: 0485-385 84

E-post: info@stationlinne.se

På uppdrag av: Mörbylånga kommun (ref. Liselotte Hagström).

Projektleddare: Dave Karlsson (Station Linné AB).

Rapportförfattare: Dave Karlsson, Mårten Klinth och Pav Johnsson (Station Linné).

Version

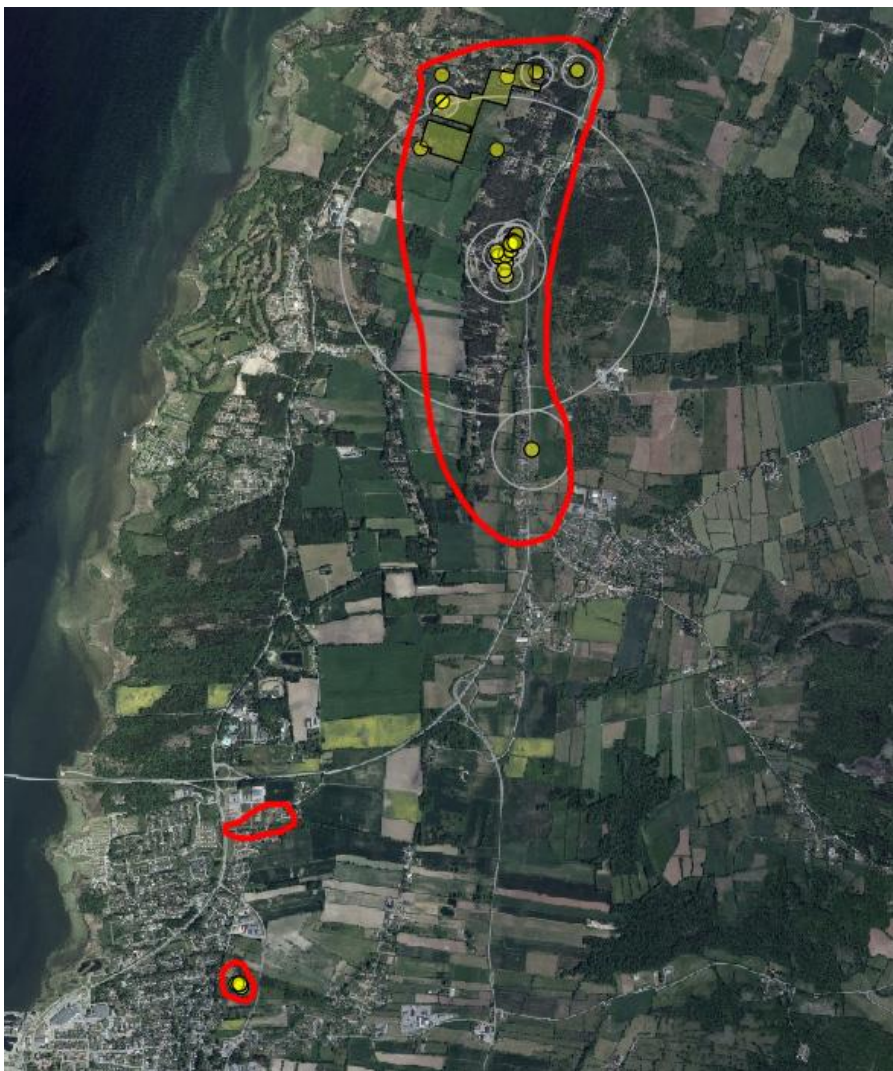
1.0	2024-10-16
-----	------------

Kommentar

Inom fastigheten Björnhovda 2:135 i Färjestaden har ett flertal intressanta steklar och andra spännande insektsarter knutna till sandiga marker och/eller blomrika miljöer uppmärksamats under senare år. Bland stekelarterna som har noterats kan särskilt nämnas rödlistade storfibblebi (VU), ölandsgökbi (VU) och mörkgökbi (VU). Alldeles väster om det inringade området (se omslagsbild) har även mosshumla (NT), storkägelbi (CR) och stortapetserarbi (NT) noterats.

Den mest intressanta noteringen vad gäller områdets steklar är kolonierna av storfibblebi och dess värdspecifika boparasit ölandsgökbi. Storfibblebi är knutet till blomrika sandfält med uppbruten vegetation. Vanligtvis väljs betesmarker med lågt betestryck och fleråriga trädor med begränsad kvävepåverkan på sand med sliten grässvål. Redan idag uppfyller ytan storfibblebiets krav. På de torra ytorna växer det rikligt med bland annat höstfibbla och rotfibbla och det är gott om närbelägna och blomrika marker med rik förekomst av till exempel olika fibblor.

Namnet till trots förekommer ölandsgökbiet även på fastlandet, men då med en gles förekomst och med flest fynd noterade från sydöstra Sverige. Ölandspopulationen av arten har sitt kärnområde kring Källheden, Aledal och bilskroten några kilometer norr om Färjestaden. Men under 2020-talet har ölandsgökbiet alltså även rapporterats från Björnhovda 2:135 samt Haga park.

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Ölandsgökbi>

Ölandsgökbiets huvudsakliga förekomst på Öland är kring Källheden, Aledal och bilskroten några kilometer norr om Färjestaden (från Artportalen år 2000–2024). I söder är den nyupptäckta förekomsten på Björnhovda 2:135 markerad. Däremellan är ett av kommunen skött område inringat, där det finns mycket goda förutsättningar för att skapa de typer av örtrika sandfält med uppbruten vegetation som gynnar storfibblebi och därmed även det nationellt likaledes sällan rapporterade ölandsgökbiet.

Andra rödlistade insektsarter som enligt Artportalen rapporterats från Björnhovda 2:135 eller i dess omedelbara närhet är humlekortvinge (NT) och ullhårig pälsblomfluga (VU), som så sent som 2023 rapporterades som ny för Öland. Till dessa kan läggas prydnadsbock (NT), mindre ekbock (NT), svart majbagge (NT), myrvapenfluga (VU), höstbroms (CR), hagtorns-malmätare (NT), vägtornsmätare (NT), åkervindefly (VU), kalkfly (NT), almsnabbvinge (NT), ängsnätfjäril (NT), klofibblefjädermott (NT), ängsmetallvinge (NT) och sexfläckig bastard-svärmare (NT).

Utblick mot sydost från det nordvästra hörnet av odlingsytan där några intressanta fynd av flera rödlistade insekter, däribland det rödlistade ölandsgökbiet, gjorts.

Körpåverkan på trädan har skapat välkomna sandblottor.

Undersökning och skötselråd

Området har bara okulärt besiktigats. Vi valde att inte inventera platsen med vare sig Malaisefällor eller gulsålar då dessa insamlingsmetoder skulle kunna påverka de små lokala populationerna av rödlistade steklar negativt.

Det är tydligt att områdets naturvärden är beroende av att marken får ligga i träda under så långa perioder att en örtfloran hinner etableras och diversifieras, men också att marken utsätts för regelbundna störningar. Skrapningar av grässvål med några års mellanrum är en förutsättning för många av de sandlevande steklarna och troligtvis har en någorlunda flitig traktortrafik över marken varit en förutsättning för att skapa och bibehålla de existerande sandblottorna. En annan viktig aspekt handlar om att marken här ej gödslas. Detta för att bibehålla floran med torrängsarter som annars kommer att konkurreras ut av näringsgynnade trivialväxter.

En stark rekommendation är att bevara så mycket som möjligt av det på omslagssidan till denna rapport markerade området inom Björnhovda 2:135 i nuvarande skick och med ovan beskrivna markskötsel. Av särskilt värde är den del av området där ölandsgökbi är noterat (se bild nedan).

För att ytterligare gynna hela områdets redan höga naturvärden vad gäller insektsfaunan så kan nya sandblottor skapas på den kommunala marken i rekreationsområdet längs diket i industriområdet mellan Jysk och Möllstorpsgatan. Här finns goda förutsättningar att skapa sandbäddar och glesbevuxna slänter som skulle kunna bidra till att skapa spridningskorridorer och metapopulationsdynamiska ytor för många av de rödlistade och hotade insektsarterna i området.

Markeringarna visar vart ölandsgökbiet (VU) påträffats såväl 2023 som 2024. Även åtskilliga exemplar av dess värd, storfibbelebi (VU) är rapporterade från området.